

Sygn. akt II CSK 163/18

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku S.G.
przy uczestnictwie [...]
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 9 sierpnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
i skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania B.G.
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 22 listopada 2017 r., sygn. akt I Ca .../17,

- 1) odrzuca skargę kasacyjną uczestniczki B.G.,**
- 2) odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej wnioskodawcy.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy S.G. i uczestniczki B.G. od postanowienia Sądu Okręgowego w S. należy podnieść, co następuje:

Postanowienie Sądu Okręgowego w S. z dnia 22 listopada 2017 r. zostało zaskarżone przez S.G. i B.G. skargą kasacyjną ujętą w jednym piśmie procesowym sporządzonym przez reprezentującą ich wspólnie w postępowaniu kasacyjnym pełnomocnik z wyboru adwokat A.B.-M. W treści skargi kasacyjnej oznaczono wnioskodawcę oraz uczestniczkę jako skarżących. Z akt sprawy wynika jednak, że wniosek o doręczenie odpisu postanowienia Sądu Okręgowego wraz z uzasadnieniem został złożony w imieniu wnioskodawcy S.G. przez jego pełnomocniczkę adwokat A.B.-M. (k. 236 akt.). Samodzielnie działająca w postępowaniu apelacyjnym uczestniczka B.G. nie złożyła takiego wniosku, stąd przewidziany w art. 398⁵ § 1 k.p.c. dwumiesięczny termin do wniesienia przez nią skargi kasacyjnej nie rozpoczął biegu. W tej sytuacji skarga kasacyjna B.G. podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna na podstawie art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2015 r., IV CZ 8/15, niepubl.).

Odnosząc się do skargi kasacyjnej wnioskodawcy S.G., należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą

„przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi, odwołując się w szczególności do naruszenia art. 610 § 1 w zw. z art. 677 k.p.c. oraz art. 172 k.c. Oparcie wniosku na przesłance oczywistej zasadności skargi wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*) bez konieczności pogłębionej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz kat sprawy, sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, niepubl., z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, niepubl., z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, niepubl., z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, niepubl. oraz z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.). Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powołana przesłanka nie została wykazana. Już tylko ubocznie - ze względu na ograniczenia wynikające z kontroli skargi na etapie „przedsądu” - trzeba podnieść, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że współwłaściciel staje się samoistnym posiadaczem udziału we współwłasności nieruchomości o charakterze prowadzącym do zasiedzenia dopiero wtedy, gdy nastąpi jawna dla otoczenia i pozostałych współwłaścicieli zmiana kwalifikacji posiadania, z której będzie wynikało, że współwłaściciel posiadający rozszerzył zakres swojego samoistnego posiadania ponad realizację uprawnienia z art. 206 k.c. Niewykonywanie prawa posiadania przez innego współwłaściciela nie uprawnia do wniosku, że współwłaściciel posiadający przejął rzecz w samoistne posiadanie. Ciężar udowodnienia przez jednego ze współwłaścicieli, że zmienił zakres posiadania samoistnego, spoczywa na nim wraz z niekorzystnymi skutkami, jakie wiążą się z niewykazaniem w sprawie o zasiedzenie tego przymiotu. W tego rodzaju sprawach wykluczone jest ustawowe domniemanie samoistności posiadania. Uznano, że surowe wymaganie dla współwłaściciela zmieniającego zakres posiadania samoistnego, uzasadnione jest bezpieczeństwem stosunków prawnych i ochroną własności, która narażona byłaby na uszczerbek,

gdyby współwłaściciel uprawniony do współposiadania całości mógł łatwo doprowadzić do utraty praw pozostałych współwłaścicieli, powołując się na zmianę swojej woli, a więc elementu subiektywnego (por.m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1997 r., II CKN 408/97, OSNC 408/97, OSNC 1998, Nr 4, poz. 61, z dnia 7 stycznia 2009 r., II CSK 405/08, nie publ., z dnia 29 czerwca 2010 r., III CSK 300/09, nie publ., z dnia 2 marca 2012 r., II CSK 249/11, nie publ. z dnia 20 września 2012 r., IV CSK 117/12, nie publ., z dnia 15 maja 2013 r., III CSK 263/12, nie publ., z dnia 13 października 2013 r., V CSK 488/12, nie publ., z dnia 2 kwietnia 2014 r., IV CSK 412/13, nie publ., z dnia 8 maja 2014 r., V CSK 324/13, nie publ., z dnia 4 lipca 2014 r., II CSK 622/13, nie publ., z dnia 5 listopada 2014 r., III CSK 280/13, nie publ., z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 179/14, nie publ., i z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 251/14, nie publ.). Z powyższym poglądem nie jest sprzeczne stanowisko Sądu drugiej instancji łączące zmianę przez wnioskodawcę zakresu samoistnego posiadania spornej nieruchomości z budową przez niego domu, a nie z rozpoczęciem upraw. Przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania rozważania nie dały zatem podstaw do przyjęcia, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa.

Z przytoczonych względów orzeczono, jak w sentencji.

kc

jw